

**Placaert van Haere Dorluchticghe Hoocheyt Infante, etc.
Princesse van onse Nederlanden, ende graefschappe van
Bourgne, nopende t'verboht ende interdictie van alle
communicatie, traffijcke, ende coop-manschappe met die
van Hollandt, Zelandt, ende andere huere gheunieerde ende
adherenten**

<https://hdl.handle.net/1874/9400>

PLACAERT
VAN HAERE DOR-
LVCHTIGHE HOOCHEYT
INFANTE, ETC. PRINCESSE VAN
ONSE NEDERLANDEN, ENDE GRAEF-
schappe bā Bourg^{nen}. nopende t' verboht/ en interdictie
bā alle communicatie/ traffische/ en Coopmanschappe
met die van Hollandt / Zelandt / ende andere huere
ghebnieerde ende adherenten.

TOT BRUSSEL.

By Ian Mommaert, inde Heuuel-straect.

M D X C I X.

Met gratia & Preuilegie P. Bertens.

Men Lieuen ende ghe-
troutwen die Cancelier / ende
Luyden van onsen Rade / in
Brabant saluyt en dilectie / het
is kennelijck / ende openbaer
niet alleenlijck aen allen onsen
onderlaeten / maer oick aen al-
le de Weerelt / hoe vele ende
grootte neersticheden ende de-
buoiren datter ghedaen zijn

gheweest t'zedert t'beginfel van dese In-landtsche trou-
blen en beroerten. Soo van weghen wylen Hoochloffes-
lijcker ghedachten den Coninck Philips den tweeden
van dien naeme onsen lieuen Heere ende Vader (wiens
ziele Godt ghenadich zy) ende by sijne Stadt-houders /
ende Gouverneurs Generaels van dese onse Erff-neder-
landen / als by vele / ende verscheyden Princen / ende
Potentaten van t'kerstenrijck zijner Co. Ma^{tey}. Sal
vrienden ende gheallieerde / tenderende altesamen om
de onderlaten ende Vassaelen van Hollandt / Zeelant /
ende andere henne aenhangheren te Reconcilieren ende
erbringhen onder behoerlijcke / en schuldighe onderdas-
nichcyt van zijne Co. Ma^{tey}. De welke oick de voornoem-
de afgeweken Prouincien daer toe heeft willē bringen.

Jerst by aanbiedinghe ende presentatie van pardoen /
ende verghetenheyt / ende daernaec met waepenen ende
ghewelt (sonder nochtans te hebben willen gebruycken
de buyterste strangheyt / ende rigeur) op hope van die te
moghē verwilligen / ende reduceren door d'een middel /

4
oft dander onder de geméensamenheyt bande andere zijne
Wassalen ende onderlaten/ In sulcker bueggen en manie-
ren als sy eertijts zijn gheweest onder de gehoorsamenheyt
van wylen oick Hoogh-lofflijcker ghedachten den Keyser
Baerle den vijffden van dien Naeme onsen Heere ende
groot-Vader tot dese leste beroerten ende alteratien toe/
Waerduer ghesproten is dese verdrietighe/ ende wreede
Dirloghe die alnoch teghenwoirdelijck is duerende/ niet
tegenstaende welcke Dirloghe zijne Co. Maest. De voer-
noemde van Hollandt heeft laeten comen/ ende byzelyck
hemme Coopmanschap ende neeringhe laeten dryuen/ zoo
wel op zijne Coninckrijcken van Spaengnien / als her-
wartzouere op Pasporten en by wege van Licenten op
dat zy niet en souden verliesen de Pauigatie Wilscherye/
ende Coopmanshandel ter Zee/Waerduer de voer-
noemde van Hollandt/ Zeelandt/ ende andere Landen aende
Zee ghelegen/ hen zijn onderhouden / breeken insgelijck
dat de selue neeringe / en traffick soude ghetransportert
worden aen andere byemde statien die hen zulcx zijn be-
nijdende/ ende kunnen de voer-
noemde van Hollandt/ ende
Zeelandt / selfs daegelijck wel bespueren / en experimen-
teren hoe zeer dat die andere arbeiden om daertoe te ge-
raken/ tot groote schade/ ende naedeel van hen/ ende van
alle andere onse onderfaeten/ Waer al t'selfde is te ver-
geefs gheweest / want in plaetse van te comen tot ken-
nisse zijn sy daer door meer obstinaet / onredelijck / ende
versteent ghebleuen/ niet het ghemijn volck (t'welck van
nature is goet / ghebuechsaem / lieffelijck ende beleeft)
maer door den quaden ingeuen/ ende practycke van som-
mige die hen seluen gedzongen ende ghesteken hebben in-
der regieringe en onderwin bande Landt-zakē en affay-
ren aldaer / maekende hen proffyt metter bederffenisse
van dandere / zulcx dat sonder aenschouw te nemen op de
goede

goede conditien en presentatien die hen aengeboden zijn
gheweest inden brede-handel ghehouden / Jerstelijck t'he
Breda / en daernaec t'he Colen / by auctoriteyt / en inter-
uentie vanden Keyser / Khurfurcken / Princen en Poten-
taten des heylighs Rijck / daer van niet anders en is nae-
gevolght / hoe wel dat de voorsz. presentatien / nae t'ber-
stant / en Doordeel van eenen yeghelijck beuonden waren
gantz genedich / loffelijck / rechten / en billich / Ghelijck
oick niet gheproffiteert en heeft in hen regard het zeynden
bande Ambassadeurs en Gedeputeerde in dese onse voir-
nomde Nederlanden ghecommen van wegghen zijnder
Keyserlijcke Ma^{tey}. Om te ernemen en veruolghen de
voirnoemde negociatie van peyse / ende de partyen te ver-
willighen tot een minlijck accord. Welcke Ambassadeurs
doen ter tijt worden seer eerlijck en hofflijck ontfanghen
en aenhoort van wegghen de Stadthouders Generaels
van herwaertz ouere / daer ter contrarien de voirnomde
van Hollandt en Zeelandt de zelue so vele niet en achten
als die te hebben laten by hen commen hen doende weder-
omme keeren sonder die te willen zien / noch aenhooren /
niet-tegenstaende / dat zy grootelijck aensocht hadden om
berhoort te worden / en hennen laest te verclaren en buyt
te leggen / zeer weynich achtende de Gouverneurs vande
voirnomde Prouincien van Hollant / en Zeelandt alle de
grootte eilendich / schaden / lasten / ende bederckenissen zoe
t'heyligh Rijck / en al het Kersten-rijck gheleden hebben /
en alnoch zijn lydende door dese wreede / en langdurighe
Dirloge / bezondere de naebueringe Landen / Iae en heb-
ben niet opgehouden voirsy en hebben oock met hen in
Dirloge ghetrocken alle de gene die zy hebben commen be-
dencken om zijne voirnôde Co. Ma^{tey}. Zal en alle zijne
goede onderlaten / Coninck-rijcken / en Landen bescha-
digen / crencken / en beuechten / Waerduere de voirnomde

6
Dirloge zoe vele Jaeren gheduert heeft / sonder dat zy al
noch hen verlaeyt hebben van het bloet / t'welck van we-
der syden ghestort is geweest / inder vuegen dat daer duer
den Turck ghemeynen byant van t'Kerstenriick heeft oir-
saecke ghenomen de Dirloge te vueren in Hongryen / en
andere contreyen van Europe / al waer hy ghedaen heeft
den voirtganck / en rooff die een yegelijck weet / En daer
omme zijne voirnoemde Keyserlycke Ma^{ty}. En t'heylich
Rijck inde Rijckdagen nu tot twee diuersche reylen ghe-
houden te Regens-burch / hebben altijs verclaert te wil-
len voirderen / en procureren de ruste / ende welbaert van
dese onse voirnoemde Nederlandē / hebbende ghesloten /
niet tegenstaēde de misachtige en insolencie die de voir-
noemde van Hollant / en henne Adherenten hadden ghe-
bruyct in hen respect (soe voirts. is) aldaer te seynden een
nieuwe bootscap / waer van het eynde en succes al noch
onseker is / hen draegende daerentuschen de voirts. van
Hollant zeer moet willich om sommighe aenslagen en ex-
ploitten die hen wel geluckt zijn binnen wylen dat de Le-
gers van zijne Co. Ma^{ty}. Sal becommert zijn gheweest
mette Dirloge van Franckriick / die gecauseert was duer
henne oirsaecke en oproeinge / en hoe wel dat byde gratie /
en bermherticheyt Gods de selue Dirloge nu is nederge-
lecht ouermits den Heys en vrede aengegaen mitten Co-
ninck van Franckriick / de welcke versocht hadde aen on-
sen voirtⁿ Heer en Vader dien van Hollandt ende henne
aenhangeren te willen begrypen en laten comprhende-
ren in een accozdt general / is hem t'selfde alsoe vergunt
geweest / En dien volgende / heeft de ghemelten Coninck
van Franckriick den voirts. van Hollandt vermaent / ge-
interpelleert en versocht daerinde te willen condescende-
ren om t'voirts. Kerstenriick in ruste te stellen. Waerop
sy oick byde Commissarisen ghedeputeert van D'een ende
D'an

7

D'ander syde totten bredehandel van Veruin lant ghen tijt
zijn verwacht gheweest / soo oick den voirts. tijt t'zedert
is verlinght gheweest / maer sy en hebben oick al t'self-de
niet geacht / ter contrarien hebben sy hen beste gedaen om
den voirts. Heys van Franckrijck te verachterē en belet-
ten / Ende ziende dat sy t'self-de niet en hebben connen
doen / ouer nitz dat sy bonden de Coningen zeer wel ghe-
neycht totten Heys / En houden sy niet op te willen bly-
uen in Dirloge / opgheroept en verbuert door sommighe
quade / en turbulente geesten die ouer hen ghebot hebben /
en nergentz nae en braeghen / ten minsten dat sy moghen
blyuen gouernereren / inder buegen dat zy beletten dat de
reste van onse Onderlaeten van herwartl-ouere niet en
connen ghenieten t'beneficie vanden Heys die wylen on-
sen voirtomde Heer en Vader hen meynde verzocht te
hebben door middele vandē voirtomde bredehandel van
Franckrijck / Wy en willen oick niet laten hier te seggen
dat om des te meer te weeren alle occasie van Diffidencie
(waerop de byanden bande ghemeyne weluaert altyts
henne opstinate principalijck zijn sonderende / Seggen-
de dat de Gouverneurs generaels mette welke sy soudē
hebben moeten tracteren waeren Spaignaerden / ende
breemdelingen) onsen voirtomde Heere en Vader had-
de goet ghebonden ouer ettelijcke Jaeren te schicken tot-
ten Gouernemente generael van dese onse voirts. erf-
Nederlanden zijnen goeden Broeder en Neue wylen sa-
liger ghedachten den Erft-hertoch Ernest / en nae zijnen
doot oick zinnē goeden Broeder ende Neue de Erft-her-
tooch Albert tegenvoirdelijck onsen goedē Heere en man
wesende alle beyde sonen en Broeders van Keyzers / ghe-
bozen in Duytflant genadige / en goederthieren fursten /
ende Princen / wesende gantz en geheel toeghedaeen ende
ghenegen totte gemeyne weluaert en reconciliatie vande
aff-

8
aff-gheueken Prouincien / ghelijck sy metter daet dat
wel hebben bethoont / Want terstont nae hen aencompste
tot het voirn. Souuernement generael / hebben zy (vol-
gens het beuel dat sy haddē vā wylen onsen voirn. Heere
ende Wader) alle mogelijcke debuoiren en neersticheden
voirghewent om de voirs. byanden te erbzynghen en re-
duceren met vrientschap / minnelijckheyt / en gelijcke goe-
de middelē tot henne schuldige gehoirlaemheyt / hebben-
de de voirnomde wylen Ertz-hertoge Ernest niet alleen-
lijck aen hen geschreuen / maer oick expresse persoonen ge-
sonden om hen aen te seggen / ende doen verstaen de goede
wille / en meyninghe van wylen onsen voirnomde Heere
ende Wader / ghelijck oick continuelijcken t'selue ghedaen
heeft den voirnomde Ertz-hertoge Albert by vele / en ver-
scheyden manieren en demonstratien / soo generaele / als
particuliere / om hen te kernen te geuen den seluen goeden
wille / en genegētheyt / Maer is het selfde oick al te ver-
geefs geweest gelijk een yegelijck wel kennelijck is / soo
seer is het arm volck bertwijffelt en in subiectie gehouden
bāde gene die op hen geb-surpeert hebben de regeringe /
ende administratie vanden Lande / dat zy gheene saecke
ende occasie en kunnen waer ghenemen / jae dat meer is
zijne voirs. Co. Ma^g. Sal claerlijck ende dooz een no-
tabel acte te bethoonen dat sy gheen saecke meer was be-
geerende dan de generaele Ruffe / en wel-baert van alle
zijne onderstaeten / sonder eenich achterdencken / heeft ge-
nommen een Resolutie diemen haer seyde alleenlijck was
vesterende / om met volle maete te vergunnen t'ghene de
voirnomde Staeten van herwart-ouere soo zunderlinge
houdden voirgeslagen / ende begheert tot eene eeuwighē
versekerheyt van henne vryheyt ende bewaernisse van
henne Prerilegien / dats te weten dat onsen voirnomde
Heer ende Wader te vreden is gheweest hen te gheuen /
ende

ende laeten niet alleenlijck na zjn doot/maer oick binnen
 zijnen leuen eenen Souuerynē Prince apaert / hebbende
 aen ons als zjine oudtste Dochter ouer zulcx ten houwe-
 lijck / en boir onse ghedeelte ouergedragen alle dese gant-
 sche Landen van herwart-ouere / metten Graeffschap
 van Bourgongnien / En heeft zjine Co. Ma^{ty}. Dat met-
 ter daet Realyck en solemnelijck te wercke ghestelt / ende
 volbracht met consent bā zjnē eenigen Soene den tegen-
 woirdigē Coninck onsen Heere en Broeder / En om noch
 meer te versekeren zjine boirē. Onderlaeten bande goede
 en oprechte liefde en affectie die hy tot hen was draegēde/
 heeft ons de boirē. ghifte / en opdracht gedaē op expresse
 conditie dat wy soudē houwē metten boirē. Erst-hertoge
 Albert / die al-daer het Gouvernement generael ghehadt
 hadde by naest dzye Jaeren lanck / en geduerende de selue
 verscheyden victozien vercregen / en ten lesten gesloten / en
 ghestabileert eenen Peps en vrede met Franckrijck / zulcx
 datmen byelijcken wel mach segghen dat wylen onsen
 boirnoemde Heer en Vader niet en heeft laten te doen yet
 wes van al t'gene men soude hebben moghen bedencken
 dat een goerdertierē Prince toestōdt en behoirde te doene/
 om de boirnomde Landen weder te bringen onder de ge-
 meinsamenheyt bande andere Prouincien / gelijk sy naer
 alle Godlijcke en weerlijcke Rechten daertoe verbonden
 zjn / en om henne eygen weluaert en ruste t selue behoiren
 te begheeren en wenschen / Want Godt ende de natuere
 schijnen alle dese Nederlanden t'samen zoo by een ghe-
 buecht te hebben om te commen totte hooge Rijck-Dom en
 werlijcke boirspoet / ende prosperiteyt / daer-inne men die
 hier voormaels ghezien heeft / dat sy qualijcken malcan-
 deren soudē connen deruē / Maer al dat met tegensien-
 de tis verre van daer dat zy daer door zjn beweecht / ende
 seneycht geweest om hen te Reconcilieren ter contrarien

zijn zy meer verhart / ende obstinaet ghebleuen dan van te
vooren / sonder te willen verstaen tot eenighe redene / En
dit ergheer is hebb en sy ghedaen / ende noch daeghelijck
zijn doende allen hen beste om te beletten den Heys ende
vredelandel mette andere Nabueren Princen / ghelijck
sy gedaen hadden in Franckrijck / En alsoe de voornoem-
de Ertshertoch Albert alsdoen Gouverneur Generael
hadde verlocht geweest byde Gedeputeerde vade genera-
le Staeten van herwart / ouere vergadert binnen onser
Stadt van Bruessele / om ons te ontfanghen / en hulden
voor henne Souueryne Vrouw / ende Princesse ten eynde
de sy oick souden moghen van hennen t'weghen Brieuen
schrjuen aende voornoemde Staeten van Hollant ende
andere aenhangeren / om die te verwilligen tot een Heys
ende ouderlinge vereeninghe onder de ghehoirsaelmheyt
van een Hoofd ende Prince gelijck sy waren van te vooren /
heeft den voornoemde Ertshertoghe t'zelfde hen alsoo
toegelaet / Ende dien achteruolgende hebben de generale
Staeten gheschreuen de voorsz. Brieuen zeer beleeffde-
lijck / ende die onergelonden met eenen expressen Bersoen
die wederomme ghesonden is gheweest sonder eenige re-
solutie mede te bringen / Seggende dat sy daer op niet
en konsten beantwoirden / ouermitz de absentie van som-
mige van henne principaelste / inder vueghen dattet tot
noch toe al niet gebaeten en heeft / Twelck een zake is die
gheenstins en staet te verdraegen / ende die ontwijffelijck
is spruytēde buyt een sterck opset vā te willen volherden
in hen boosheyt / ende ondancckaerheyt teghens Gode
henen Prince ende Vaderlandt / ten minsten de ghene
die alder ghebodt hebbē ouer d'andere / sonder te willen
aenmercken dat dooz de voorsz. continuatie van Oorloghe
het H'lych Rijk wort altijs bezwaert ende getraual-
leert al-vooren / het Christen-Rijk oueruallen vande

Curcx

5

Turcksche heyr crachten/ ende alle dese voirtē. Nederlan-
den belast/ beschadicht/ en bedorfen van dien zyde ende
d'andere/ Doende de voirtē. gealtereerde aen het gemeyn
volck te verstaen dat sy door de voirtē. Ditloghe niet en
verliesen/ ende dat gheene comoditeyten hen en gebreken/
sock dat sy de Visscherye/ de Zee-waert / en Coopmans
handel teenemaele gebuycken / al oft sy in volle bredte sa-
ten/ iae dat sy rijcker en machtigher zijn dan oft zy Heys
hadden/ twelck principaelijck compt duer dien hen toege-
laten is geweest te moghen byelijcken traffickeren ende
handelen op Spaengnien mitz gaders op dese onse Lan-
den van herwert-souere by wege van Pasportē ende Li-
centen oick by toelaetinge vande Visscherijen en ghelijcke
concessien/ die anders niet gedaen en hebben dan die Dit-
loge boeden/ Mitz welcken onsen voirtē. Heere en Broe-
der den Coninck aenmerckende dat de voirtē. gealtereer-
de soo grootelijck hebben mis-buyct de saechtmoedicheyt
ende patientcie van wylen onsen voirtē. Heere en Vader
onlanck verboden en geinterdiceert heeft met hen te han-
delen en traffickeren totter tijt ende wylen toe dat sy we-
deromme ghekommen sullen zijn onder onse schuldighe
onderdanicheyt/ gelijk wy oick van onsen-t'wegen/ niet
willende eenige sake oft occasie laeten voirtby gaen/ maer
alle moghelijcke wegghen en middelen proeuen en ingaen
om te gheraecten tot onse intentie van onse goede onder-
saeten in Heys ende bredte te stellen/ en de verdoelde we-
deromme te bringen op den rechten wech / Maerdien wy
op alles tytelijck hebben doen letten / niet alleenlijck by
onse Raden wesende neffens den persoē van onsen zeer
Lieuen/ en zeer beminden Heere Andreas Cardinael van
Osternijck etc. Teghenwoirdelijck Stadt-houder Sou-
uerneur / ende Capiteyn generael van onse voirtē. onse
Landen van herwaert-souere / Maer sock by vele goede

personnaligien bande voornoemde Staeten/aemmerckende datmen tot noch toe mette voirsz. wegghen van zoetheyt/ en saechtmoedicheyt niet met allen en heeft konnen vercryghen / Maer dat sy ter contrarien daer door onredelijcker ende houerdiger gheworzen zijn/ ende hen middel wordt ghegeuen om de Virloge te bueren tot hennen grooten voirdeel.

SOE IST. Dat wy nae goede ende rijpe consultatie/ ende aduis van onse Raden van State / Secreten ende Financien/ ende ter deliberatie van onsen voirn. Neue de Cardinael van Distenriick etc. Hebben gantz en gheheel verboden ende geinterdicert/ verbiedē ende interdiceren by desen alle comūnicatie/ traffick/ en Coopmanshandel met de voirn. van Hollant/ Zeelant/ ende alle henne adherenten t' sy onse ondersaten/ oft andere / Ter tijt/ ende wylē toe dat sy met zijne Maeyt. Oft ons henne Souerayne Vrouwē / en naturelycke Princesse gereconcilieert/ ende bereenicht sullen wesen / ghelijck sy nae alle Goddelijcke/ en weerlijcke Rechtē schuldich ende gehouden zijn te doen.

Verbiedende daeromme allen / ende eenen pegelijcken aen hen eenich gelt / Coopmanschappen/ oft eenighe andere dingen hoe danich die souden mogen zijn te zeynden/ bueren/ oft trans-porterē ter Zee/ doer de zoete waterē/ oft te Lande directelijck/ oft indirectelijck/ noch oick buyt de Landen gheweken van onse voirn. ghehoorsaemheyt herwaert-ouer aen te bringen eenighe waren Coopmanschappen oft andere dinghen ghewassen / oft commende/ ende passerēde door de selue Landen/ op Pene van te verbueren de voirsz. waren ende Coopmanschappen/ en van extraordinaerlijcken gestraft te worden naede gelegentheyt bande saecke/ ende onghehoirsamheyt. Wederroepende van nu aff alle Vermiffien/ gratiē / ende Licencien die

die wy oft onse Stadt-houders generacis hebbē verleēt/
 ende gheaccordeert/ Gheltick wy insgelijck wederroepen
 alle pal-poerten: Ende om de selue redenen ende oirsaec-
 ken doen wy oock te niete/ ende casseren alle de Saulue-
 garden/ en Permissiē die wy vergunt ende Geottroyeert
 hebben om te moghen Wilschen/ ende Pauigueren/ aen
 wyen dattet sy/ Ende aengaende de Pal-poerten booz de
 gaende/ ende commende Personen wy wederroepen die
 oock/ Dan laeten hen toe ende permitteren dat een yeges-
 lijk sal mogen wederomme keeren nae zijne Residentie/
 ende woen-Plaetse binnen den termijn van een Maent
 t'zedert den dach vande Publicatie van desen/ Sonder
 nochtans dat wy onse Onderlaeten willen sluyten buyt
 onse gratie ende genade/ noch hen benemē den wech van
 Reconciliatie/ ende gratie/ telcker reyse als zy t' selfde aen
 ons sullen versoeken/ doende hen tot dien eynde de selfs-
 de presentatien die hen hier voormaels ghedaen sijn ghes-
 weest ende die redelijck beuondē sullen wordē/ Twelck
 wy willen openbaer te wesen niet alleenlijck aen onse
 boirē. onderlaeten/ ghehoirsaeme/ ende ongehoirsaeme/
 maer oock aen alle de Weerelt/ Ende op dat van dese
 onse tegenwoirdige Ordinantie/ Interdictie/ en verboe
 niemandt ont-wetenschap en zoude moghen pretende-
 ren: Ontbieden ende beuelen wy v/ dat ghy terstont/
 Ende sonder vertreeck de selue doet kundighen buyt-
 roepen/ ende Publiceren allomme binnen de Steden en-
 de plaetsen van onsen Lande ende Hertoch-domme van
 Brabant/ ende van Ouer-naeze daermen ghewoonlijck
 is buytroyepinghen ende Publicatien te doene/ Ende tot
 onderhoudenisse ende obseruatie van diere procedeert en
 doet procederen teghen de ouertreders/ ende onghehoir-
 saeme by executie vande penen bouen verhaelt/ zonder
 enighe gunste/ dissimulatie/ oft berdzach/ des te doen

8
met dieſſer aencleefſt gheuen wy v : volcommen macht/
auctoziteyt / ende zunderling beuel / Ontbieden ende
beuelen allen ende eenen pghelijcken dat zy v tzelſſede
doende ernſtelijck verſtaen ende obedieren. VVANT
ONS ALZOE GHELIEFT.

Ghegheuen in onſer Stadt van Ant-werpen/ onder
onſen Contre-ſegel Hierop Gedruckt in Blaccaete/
Den neghenſten dach van Februario / Duyſent / Vyff-
hondert / Regenentnegentich.

By haere hoocheyt
In haren Rade.

*Onderteeckent,
Verrycken.*